

*Горошкін Ігор Олександрович,
канд. пед. наук, ст. наук. співробітник,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗАДЛЯ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ СФОРМОВАНOSTІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 7–9 КЛАСІВ

В умовах глобалізації та взаємовпливу різних культур, соціально-політичної ситуації в Україні гостро постала потреба підготовки учнів до ефективної комунікації із носіями інших культур. У цьому контексті завдання вчителів іноземних мов полягає у формуванні в здобувачів освіти міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності, під якою розуміємо інтегровану характеристику особистості учня, що передбачає оволодіння ним досвідом іншомовного спілкування в усній та письмовій формах, засвоєння культурних цінностей народу, мову якого опановує; особистісний ресурс, що визначає здатність людини ефективно реалізовувати себе в умовах міжкультурної комунікації.

Невід’ємним складником процесу формування означеної компетентності є контроль, що значною мірою впливає на якість освітнього процесу. Вивчення наукових праць із проблеми дослідження дає підстави для узагальнення: контроль – це співвідношення здобутих результатів із запланованими цілями; результати контролю – підстава оцінювання навчальних досягнень, що характеризує рівні сформованості певної компетентності учнів відповідно до вимог навчальних програм.

У Державному стандарті базової середньої освіти вимоги до обов’язкових результатів навчання визначено на основі компетентнісного підходу [2]. До наскрізних умінь належать: читання з розумінням; висловлення власної думки усно й письмово; критичне й системне мислення; логічне обґрунтування позиції; творчість, що передбачає креативне мислення, продукування нових ідей; ініціативність, яка передбачає активний пошук і пропонування рішень для

розв'язання проблем; конструктивне керування емоціями; оцінювання ризиків; ухвалювання рішень як здатність обирати способи розв'язання проблем. У Державному стандарті визначено: 1) компетентнісний потенціал мовно-літературної освітньої галузі, що передбачає формування вмінь і системи ставлень засобами знань про інформацію, комунікацію, текст і мовні засоби; 2) вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти в мовно-літературній освітній галузі [2]. Обов'язкові результати навчання в Державному стандарті згруповано так: 1. Сприйняття усної інформації та письмових текстів іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування. 2. Взаємодія з іншими особами усно, письмово та в режимі реального часу засобами іноземної мови. 3. Надання інформації, висловлювання думок, почуттів та ставлення іноземною мовою.

Скеровує роботу вчителя на формування предметних, метапредметних та особистісних результатів модельна навчальна програма, крізь призму якої й має відбуватися контроль [3]. Для контролю якості сформованості міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності учнів 7–9 класів гімназій необхідні чіткі критерії. Ми виокремлюємо чотири критерії оцінювання сформованості міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності учнів гімназії. Схарактеризуємо їх докладніше.

Ціннісний – ставлення здобувачів освіти до навчання іноземної мови, до себе та інших суб'єктів освітнього процесу, прагнення до оволодіння іноземною мовою, сталий інтерес до предмета, здатність до керування власним емоційним станом, до саморегуляції, саморозвитку й самоосвіти;

Пізнавальний – усвідомлення ролі знань як інструменту міжкультурної іншомовної комунікації, засвоєна система вироблених і засвоєних у процесі мовленнєвої діяльності граматичних правил, словниковий запас, здатність до використання лексикографічних джерел.

Діяльнісний – здатність до різноманітних видів навчальної діяльності репродуктивної (наслідування, виконання певних дій за зразком, інструкцією, планом; пошук відповідності, зіставлення, поєднання, доповнення,

наслідування), репродуктивно-продуктивної (опрацювання й систематизація інформації, переказування її, аналізування, спостереження, володіння іншомовною лексикою), продуктивної (конструктивна взаємодія задля досягнення певного результату, критичне оцінювання й використання засвоєного, уміння формулювати проблеми, шукати розв'язання їх).

Рефлексійний – здатність об'єктивно аналізувати власну навчальну діяльність, а також діяльність інших осіб, визначати способи вдосконалення результатів, оцінювати ризики й наслідки власних дій.

Означені критерії оцінювання уможливають об'єктивний контроль результатів навчання – не тільки знань, умінь, навичок, а й особистісних складників компетентностей.

Ключові слова: міжкультурна іншомовна комунікативна компетентність, компетентнісний підхід, контроль.

Список використаних джерел та літератури

1. Горошкін І. О. Оцінювання міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності учнів гімназій у компетентнісному вимірі. Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Педагогічні науки, 3 (2) (50), 2022. с. 157-163.
2. Державний стандарт базової середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#n16>.
3. Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти / Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М. *Рекомендовано МОН України* (від 12.07.2021 наказ № 795). Київ : МОН України, 2021. 42 с.

*Горошкіна Олена Миколаївна,
д-р пед. наук, проф.,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

КРИТЕРІЇ ДОБОРУ ЗМІСТУ ПІДРУЧНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ 7–9 КЛАСІВ У КОНТЕКСТІ ВИМОГ ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Добір та структурування змісту навчання будь-якого предмета починається з модельної програми, що визначає стратегію навчання і зміст